

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 28 sept. 10 opt.	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerrantii capeta dóue tablouri pompóse.	Pretiu lu pentru Austri'a pe jul.—dec. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbennu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 39.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumerratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu V. 1869.
---	--	--	--------------------------	---	--	---

Conumele (séu prolec'a) Papu, Popu, Popa si Papiu la Romani.

Conumele de Papu, Popu, Popa, si Papiu lu-au o multíme de Romani, parte mireni, si parte preoti, precum in Ungari'a, asié si in Ardealu, in Banatu, si in alte provincie.

Magiarii, Germanii, ma fórté multi si dintre Romani credu, câ aceste comune ar fi luate din limb'a magiara. Romanii, carii sunt de acést'a credintia, invinovatiescu pe connatiunaliu loru si mai alesu pe preotii romani, cari pórtá aceste nume, dícêndu, ei pórtá conume uritu, schimositu, strainu, si usatoriu de reu mare natiunali-tâtiu romane, si câ dupa conumele loru, decumva aru remané in monuminte, posteritatea nu-i va cúnósce, câ ei au fostu Romani, si crediendu aceste si-esprima cu multu zelu acea dorintia, câ aru fi lucru onorabilu, si fórté necesariu, ca acuma, candu literatii romani cu tóte poterile se silesco a curatî limb'a romana de slavismi, germanismi, grecismi, si cuvinte unguresci, si de alte cuvinte straine, sê lapede Romanii conumele de Papu, Popu, Popa, si Papiu, si in locul acestor'a sê pórté conume romanesce.

Acést'a parere a Romaniloru literati, carii credu, câ conumele prememorate aru fi numiri straine, urite, schimosite, causatórie de reu natiunaliu si demne de a se scóte din limb'a romana,

eu din parte-mi nu o aflu a fi fundata, si nici decâtu nu o potu aprobá, nu, din urmatoriele ratiuni:

a) Pentru câ pana acum nime dintre literati nu a constatatú cu temeiu, cumca conumirile amintite in adeveru aru fi imprumutate din limb'a magiara, si câ acea asertiune simpla, câ conumirile aceste se afla si in limb'a magiara, dupa logic'a cea sanítósa nu póte fi argumentu ratiunabilu spre a constata acea, câ conumirile memorate aru fi din limb'a magiara virite in limb'a romanésca.

b) Pentru câ conumele: Papu, Popu, Popa, si Papiu nu sunt nume magiare, ci sunt romanesce, si ele au fostu in usu si la Romanii cei vechi in numirele: Papu, Popu, si Papiu, si in cuvintulu: Popa.

Despre adeverulu acestei asertiuni ne convingu mai multe documente istorice demne de credintia si anume:

a) Despre numele „Papu“, usitatu la Romanii cei vechi, ne convinge inscriptiunea romana vechia aflata la Clusiu, si in geografi'a locuitoriloru de la Dunare a lui Mathi'a Petru Catancich la pag. 264 in care inscriptiune ocura: „Balbu Vet. Papu“ („Balbus Vet. Papus“), si alta inscriptiune romana totu in geografi'a prememorata la pag. 73—74 in care inscriptiune ocura: „Maxim Aemiliu Papu“ („Maxim. Aemil. Papus“) ne con-

vingu pre langa aceste: Fastii consulari romani, in care pe Q. Aemiliulu lu-aflâmu cu numele: Papu („Q. Aemilius Papus“), despre care famosulu oratoru alu Romaniloru Marcu Tului Cicerone in cartea despre amicitia scrie, câ a fostu familiariu lui C. Lusciniu („Videmus Q. Aemilium Papum C. Luscinio familiarem fuisse libr. de amicitia c. XI, pag. 429 de officiis); afara de aceste despre vechiulu usu (la Romani) a numelui Papu, ni marturisesce: Cronic'a lui Aureliu Cassiodoru, in care ocura consululu Papu („Papus“), care a fostu consul la anulu 246 dupa nascerea lui Ch. sub Gordianu imperatulu Romaniloru; ni mai marturisesce si Ioanu Cuspinianu, care in comentariulu (scrisu in consuliului Aureliu Cassiodoru) pag. 219 memoréza pe: Papu consululu romanu, si despre cuventulu Papu totu la acésta pag. aduce innainte urmatóriele: Papi au numitu cei vechi florile („Pappos dixere prisci flores carduorum.“ Lucretius.) Pliniu dîce a se numí papu lanuginea, ce cade de pe fructele unui arbore. („Plinius pappum vocari ait lanuginem deciduam ex fructibus arboris.) Grecii numescu: papu pe femei'a betrana. („Pappon Graeci anum vocant.“ Ausonius.)

b) Despre cuventulu: Popa la vechii Romani usitatu afara de alti scriitori ne marturisesce S. Aureliu Propertiu, care in cart. IV. Elegi'a 3. versu 62. scrie aceste: „Si incinsi se inferbentá la sacrificiele cele nóue popii“ (succinctique calent ad nova sacra popae“), despre care amintiesce Svetoniu in viéti'a lui Caligula, si Spartianu in viéti'a lui Geta; éra despre numirea Popeiloru la Romani usitata afara de alti scriitori ne asigura: Ioanu Cuspinianu in comentariulu seu mai susu memoratu, in care la pag. 367 ocura: Poppeu Sabinulu, si la pag. 393. ocura: Poppea Sabina iubit'a imperatului Nerone.

c) Despre usulu celu vechiu a numelui: Papiu (la Romani usitatu) ne convinge afara de altii, Ioanu Cuspinianu, care in comentariulu seu mai susu memoratu la pag. 281. amintiesce pe C. Papiu Mutiliulu. („Papius Mutilius“) si la pag. 355 pre: Papiu Poppeulu consululu Romaniloru dupa a carui nume se numesce legea de elu adusa: Papia. („Papia Poppea autem lex, quam olim Papius Poppeas tulerat.“)

Standu adeverulu argumenteloru pana aci produse despre vechiulu usu a numiriloru: Papu, Popu, Papiu, si cuventulu: Popa, sum convinsu, cumca numirile aceste nu sunt luate din limb'a magiara, si cumca aceste numiri nu trebuie scóse din limb'a romana, ci si de aci innainte cu scumpatate trebuie in limb'a romana ale con-

versá parte a) pentru câ aceste numiri sunt remasítie romane de pe tempulu vechiloru Romani conservate in limb'a Romaniloru de astadi, si aréta, câ descendinti'a Romaniloru moderni cu conumirile de: Papu, Popu, Popa, si Papiu e de la familiere: Popu, Popa, Popeu, si Papiu de pe tempulu vechiloru Romani in floritórie; si parte b) pentru câ cu conservarea acestoru conumiri la Romanii nobili sunt impreunate si interese genealogice onorifice, si folositórie, cari interese aru suferí dauna atunci, candu Romanii nobili numiti Papu, Popu, Popa, si Papiu aru lapedá aceste conumiri eredíte de la stramosii loru nobilitati, carii prin eroismu patrioticu, si prin alte virtuti frumóse, nobile, si stralucite si-au castigatu nobilitate, si gloria, care face multa onóre si remasítie, ce se tienu mandre, norocóse, si fericite cu conumirile romane remase de la dulcii loru parinti.

Gavrilu Popu.

CORVINU.

Colo in livede
 Nóptea desu se vede
 Féta si fecioru
 Suspinandu de doru.
 Lun'a se ivesce,
 Dulce le zimbesce
 Si s'ascunde 'n nori
 Iute trecatori,
 Si ér se ivesce
 Si ér le zimbesce,
 Si ér se ascunde :
 Dorulu o patrunde.

„Multu esti tu frumósa,
 Mandr'a mea doiósa.
 Nu te-asíu da pe tine,
 Oh! de langa mine,
 Nici pe avutía
 Nici pe o crafa.
 Vedi tu cele stele
 Albe floricele?
 N'asiu da ochii tei,
 Dragi lucéferei,
 Pe a loru lumina
 Dulce si senina.
 De-mi urescu viéti'a
 De nu-i simtiu dulcéti'a,
 Candu me uitu la tine
 Aflu tóte bine.
 Crinii de pe plaiu,
 Rosele din Maiu,
 Nu sunt mai frumóse,
 Nici mai amoróse

Cum e sinulu teu,
 Raiu dulce-alu meu.
 Déca e in lume
 Vre unu dulce nume,
 Nume angerescu
 Care sê-lu iubescu,
 E-alu teu, Marióra,
 Mandra balaióra.“
 — Déca sum frumósa
 Stea din ceriu alésa,
 Fa tu ce ti-oiu dîce
 Si vei fi ferice.
 — Spune. Totu in lume
 Facu pentru-alu teu nume
 Si cu vitejia
 Ti-voiu face tie
 Mandre, mari palate,
 In argintu scaldate, —
 Si gradini frumóse
 Cu flori gratiöse,
 Pline de isvórie
 Dulci recoritóre,
 Si cu turturele,
 Si cu filomele.

— Nu voieseu palate
 In argintu scaldate.
 Nu, nimicu, Corvine,
 Cá-ci in sinu la mine
 Am unu raiu de flori
 Luminatu de zori.
 Asiu voí iubite,
 Din mariri dorite
 Sê-'nplatesci o salba
 Pentru tiér'a dalba.
 Dorului te 'ncrede
 Si-'n resboiu purcede,
 Pentru libertate
 Falnicu a te bate.
 Candu te vei întóree
 Dile dulci vomu tóree.

* * *

Colo unde Oltulu,
 Despiciéndu Carpatulu,
 Falnicu se arunca
 In manós'a lunca
 Junele Corvinu,
 De marire plinu,
 Cu mandria vine,
 Aducéndu cu sine
 Mandra nobilime
 Si ostasi multíme.
 De a lui Maria
 Plinu de bucuria,

Craiu lu întrebá,
 Dar ce audíea ?
 „Colo unde ventulu
 Spulbera mormentulu,
 Sub unu bradu uscatu,
 Zace ingropatu
 Nobilulu teu doru
 June craisioru.“

Grigoriu H. Grandea.

Diavolu in tipu de angeru.

(Novela originala.)

(Urmare.)

Si Iuliu, junele acest'a cu faci'a aceea deschisa, cu ochii lui plini de energia ce-i dau unu caracteru firmu si resolutu, ér ne atrage tóta atentiunea, ér ne intereséza multu.

Elu inca in continuu priviá la Valeriu. Dar priviti numai, ce contraste?!

Pe candu acest'a pare cá innotá in fericire, Iuliu priviá cu atare temere la elu!

Pe candu acest'a priviá la Emili'a si pareá c'ar inghití-o de dragu, Iuliu cautá c'o asprime curiósá la ea!

Si pe candu lui Valeriu i pareá acum orisonulu seu atátu de limpede, atátu de placutu, Iuliu erá ingrigitu fórte!

Elu meditá, meditá in continuu si adancu, si priviá acusi la Valeriu, acusi la Emili'a, acusi ficsá apoi pe doi barbati din apropiare-i, eleganti amendoi ca doi gentlemani, si acestia erau: unulu curiosulu servitoriu alu Emiliei, András, ér celalaltu interesantulu filantropu a lui Valeriu, si amiculu intimu a lui András.

— Hm! lucrulu se 'ncurca curiosu! — clatiná Iuliu din capu.

— Amice Iaco! — lu-audímu apoi adre-sandu-se câtra unu june magiaru din apropiare-i, si care pe semne i erá colegu — amiculu nostru Væleriu e tiesutu intr'o aventura curiósá, la aparintia e amorusu, dar audi, me temu tare, cá va luá alt'a colóre. Dar ori cum va fi cu boierasiulu nostru, n'au gandu bunu, si noi tre-buie sê fimu cu grige!

Calculandu dupa inpresiunea ce causara cuvintele lui Iuliu a supra acelui june magiaru, tre-buie sê constatámu cu suprinde-re, cá acel'a intr'adeveru simtiea o amicia sincera pentru acesti doi juni romani.

Erá la finea actului alu cincelea, candu Iuliu i impartasí aceste.

In logea Emiliei se si faceau deja pregatiri pentru plecare.

— Iaco! — audímu ér vócea lui Iuliu — sê mergemu!

*

Si abié la indepartare de 5—6 urme inde-reptulu a cei doi barbati suspiciosi, vedemu pe Iuliu si Iaco parasindu teatrulu.

III. Ataculu.

Erá in aceea-si diua, in aceea-si séra. Dupa diece óre publiculu numerosu incepea a se in-prasciá de la teatrulu magiaru in diferite parti. Sér'a erá dintre cele mai placute. Abié ici coło se iviá pe ceriu câte-unu norisioru neinsemnatu.

— Cornelia! — audîmu sunandu vócea dulce a Emiliei inaintea edificiului teatralu — vrei sê mergemu pedestru pana a casa? Vedi, câtu-e de frumosu timpulu, si-apoi si dlu Valeriu ne va petrece!

— Chiar, draga, vream sê-ti facu si eu propunerea asta, — response Corneli'a.

— Asié dara, dle Valeriu, câ si dta ne vei insocí? — lu-intrebà apoi Emili'a, intr'unu tonu mai multu afirmativu si atâtu de dulce, încâtu echoulu lui resunà de repetîte ori la urechile fericitului boierasiu.

— Nu mai intrebati riulu câ voi-ar sê curga? poetisà amorisatulu — nu sórele câ place-i sê luce? nu flórea, câ. . . .

— Ho, ho, ho, dle Valeriu! — lu-intre-rupse Emili'a ridîndu, stâi numai, inca nu sefi unde siedemu, scfi unde? in suburbu! Acum sê vedu ce vei díce?

— Ce voi díce? oh, atunci asiú díce eu bine, candu ati siedé la capetulu lumii, si pana acolo asiú avé d'a-ve insocí — response Valeriu dar cu atâta simtiementu, încâtu Emili'a tresari.

Ea tresari. Se parea câ sagét'a amorului ardinte, ce vorbiá din gur'a lui Valeriu, i-ar fi atinsu anim'a. Ea inse delocu rise, si rise cu hohotu, si propriu i-erá risulu acest'a, aparea ca o infruntare a unei pisice, care tresare inaintea síorecelui din ghiarele ei.

Si óre fericitulu Valeriu, cum si-esplicá acestu risetu? Ér asié? De unde! Rosiét'i'a inpreunata cu elu i parea lui semnulu celu mai eclatantu alu inocintiei ei, ér acelu risetu lucredea câ-e resunetulu luptei animei ei cu amorulu.

O, ce fericitu erá Valeriu!

O! — i-ar fi secundatu, acum cu risulu Iuliu de lu-ar fi vediutu! — Orbitoriu esti amoru! Sermanulu muritoriu gusta din pocalu-ti, si elu gusta miere, câ-ci nu simte, câ-e veninu; elu ride pericleloru, câ-ci tu i le scfi pface in vên-turi recoritórie; elu vede numai munti de auru si nu pipaia, câ-su din pulvere si nesipu.

Valeriu priviá lungu la Emili'a, parea câ

nu se satura d'a-o vedé, si ori ce cuventu audiea de la ea, sê fi fostu elu ori si cum, chiar mórtea sê-i fi dictatu prin elu, lui i-ar fi fostu scumpu, lui i parea a-i fi dulce!

Ei conversara si despre pies'a ce se jocase in teatru. Gardedam'a Emiliei, Corneli'a, cum audîramu c'o chiama, laudá multu pe personificatoriulu lui Iago, predarea avaritiei acestuia, dícea câ i-ar fi succesu indeplinu, — in apucaturile fine ale rafinarii inse, dícea, câ n'ar fi reesîtu intr'atât'a. Emili'a huliá in-sa-si pies'a. De ce muierea lui Iago, care portá numele ei, a tradatu pe barbatulu ei, chiar déca a si fostu intrigantu? — Ér Valeriu erá neindestulitu cu joculu lui Otello; sila multa si pucinu naturalu; si n'affá apoi destule cuvinte spre a magnificá frumséti'a si amórea nemarginita a sociei acestui Mauru invidiabilu.

Si Valeriu priviá lungu la Emili'a, priviá in continuu la ea; unu focu neesprimabilu luciá din ochii lui: „o, câtu asiú fi de fericitu, i vorbiau ochii lui, Emiliei — candu asiú fi eu Maurulu acel'a, si tu mi-ai fi Desdemon'a mea.“

— Dle Valeriu! lu-agraí ea, si parea c'ar vré sê scape de privirile lui patrundiatórie, care spre man'a visibila a ei o faceau confusa, — cauta numai, ceriulu se turbura, sê grabimu!

Si intr'adeveru! in decursulu mergerii loru, mai de diumetate de óra, ceriulu deja seingreunà cu nori; dar lui Valeriu, a carui ceriu i erá ea, i se parea câ nici odata n'a fostu asié limpede si frumosu. Lun'a erá ascunsa sub unu noru negru, dar lui, care diariá in ochisiorii ei dóne lune pline de farmece, i se parea, câ nici odata n'a reversatu radie atâtu de lucitórie; si-si unu ventu rece de tómnă incepù a suflá, inse lui, caruia síóptele dulci ce adîeau de pe buzutiele ei i erau totu atâtia zefirei lini si caldurosi, lui nici odata nu i-a parutu mai usiorelu si recoritoriu!

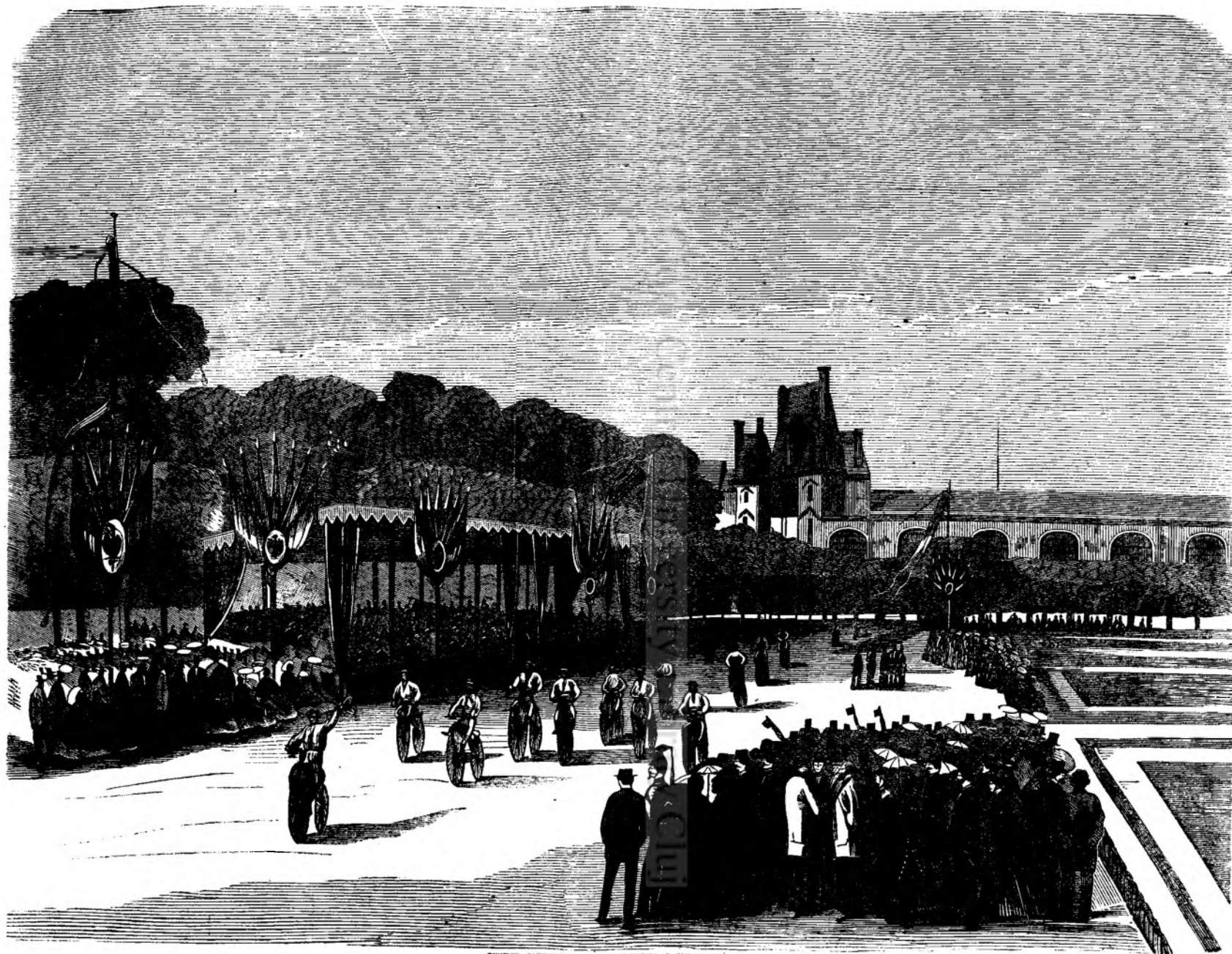
Deja si incepù a picurá.

— Dénes! — audîmu pe Emili'a adresandu-se câtra birjarulu, care i urmá cu trasur'a indereptu — mâna in cóce!

— Dle Valeriu! — s'adresà ea apoi câtra acest'a, intindiendu-i man'a — ti-multiumescu, câ ne-ai petrecutu, si ti-repetu inca o multiamita pentru epistol'a ce mi-ai redatu, si acum te rogu rentórcete, grabesce s'ajungi a casa; éca si plóua, si inca s'apropia o furtuna!

— Adieu! — i mai strigà Emili'a, carea dimpreuna cu Corneli'a se suira in trasura si disparura in intunereculu noptii.

Valeriu statù nemiscatu timpu lungu. Nu sciea, s'alerge dupa trasur'a, carea lu-rapí de

CURSULU DE VELOCIPEDA.

finti'a lui fericitória, séu sê se reintórca a casa.

Ventulu începù a vîjei cumplitu. Pulverea se redicá, ti-para câ esti in desierturile Zaharei, asié începù a te innecá si a-ti rapí vederea. Curenđu urmà apoi si unu torentu de plóia si nenorocitul fericitu de Valeriu, care in fine totu si se decisé a se reintórce, numai la lumin'a fulgereloru dese se potea orientá.

Avea sê tréca prin promenad'a din care esi in strad'a Carburariloru.

Erá inca departe de ea. Cu tóte câ elemintele naturei se revoltara in gradulu celu mai mare, elu pasiea incetu si cu flegm'a unui Archimede confundatu in contemplarea unui tipu angerescu, in tipulu Emiliei, carea in continuu i erá inaintea ochiloru.

Valeriu meditandu ajunsé deja si la promenad'a amintita.

Póte chiaru in acelu momentu erá mai incantatu de creatiunile fantasiei lui atítiate, candu d'odata si-simtí in peptulu seu o inpusetura sfasfátória.

Si abié i-se mai audí unu sunetu innadusítu, si elu cadíu ametítu, de la innaltímea fericii lui, in noroiu si balta.

Doi hoti, cari indeplinira acestu faptu condamnatu, începura a-lu si jefuí.

Dar delocu urmara dóue rachniture cutrietrátorie, si baltile formate de plói'a, carea acum începea a se aliná, stropira câtu colo la caderea corpuriloru a celoru doi hoti.

— Lamp'a Iaco, curendu! — s'audí acum o vóce, si erá vócea lui Iuliu.

O lampa de pusunariu delocu si-inprasciá radiele de lumina, altcum si ceriulu începea a se inseniná, si lun'a intocmai scapase de sub unu noru

Iuliu radicá rapede pe amiculu seu, si pucinu numai de mai intardíá, in balt'a care s'afflá, de siguru si-perdea resuffulu. Ran'a, ce-o primise, nu erá mortala, si la observarea ast'a Iuliu tresaltá de bucuria; cu tóte aceste inse erá periculósa.

— Vedi Iaco! — audímu ér pe Iuliu — du-te, si delocu sê víi cu trasur'a aici!

Pana ce se rentórse acest'a cu trasur'a, Iuliu reesí a oprí sangele si-a legá ran'a amicului seu. C'o desteritate si siguritate suprindietória indepliní elu ast'a, si se bucurá acuma, câ n'a ascultatú sfatulu tatâne-seu, care voiá sê-lu faca teologu, ci a studiatu medicin'a.

— Si acum ajuta! — strigá éra elu.

Si pe amendoi i vedemu aredicandu pe Valeriu si asiediandu-lu in trasura.

In momintele aceste s'audí in pucina indepartare zuraitur'a unei trasure. Dar incetá apoi éra, ea trebuí sê se opréscá. Peste pucinu inse urmà o fluieratura deosebita. In scurtu urmà si a dóu'a, si si a treia, si-apoi si-a patr'a. Erá totu aceea-si, cele din urma erau numai mai aspre, — tradau limpede neastemperulu flueratoriului, care dóra asteptá respunsu si nu-i vinea de felu.

Iuliu si Iaco se uitau unulu la altulu fara a díce unu cuventu, si priviau in partea din câtrau vineau sunetele misterióse.

La cornulu unei strade se iví o persóna, si Iuliu, cu ochii lui buni cunoscu pe birjarulu Emiliei, pe Dénes, care la diarirea lui si-alui Iaco, si-a trasurei de langa ei, se retrase, disparú, si nu se mai iví.

— Sê mergemu! — díse in fine Iaco, care para a' fi petrunsu de frica.

— Inca nu! — i respunse rece privindu corpurile ce jaceau in tina ca móрте.

Ridicá pe unulu de gulerulu caputului, i-apropiá lamp'a de obrazu, si c'unu dispretiu nespusu curendu lu-lasá apoi ér josu.

— Ha! criminalule! tu esti? — eschiamá Iuliu vediendu faci'a pseudo-servitorului frumósei Emilie.

— Si acela-e consotiulu teu, omulu generosu! — continuá elu aretandu cu man'a pe ce-lealaltu corpu, fara inse a-lu atinge. Ha! infernaliloru! ast'a n'a-ti fi visat'o, eu inse am naidat'o!

Mai câ-e superfluu a mai amintí aici, câ in ce modu urmarí Iuliu si Iaco pe acesti hoti infernali. Urmarirea a fostu favorita si de timpulu tempestosu, si ei, ascunsi intre arborii desi ai promenadei, abié dóra diece pasi indepartati de loculu unde acestia se stationara; ataculu si inpusetur'a a supra lui Valeriu n'o potura inpedecá, dar nu intardíara, precum deja vediu-ramu, a luá resbunare.

— Dar Iaco! — audímu ér pe Iuliu — vina, de potemu, sê redámu si acestoru netreb-nici viéti'a! Ieie-li-o Ddieu, nóue nu ni-e iertatu!

— Ba draculu sê li-o i-a, bestii ce-su, nu Ddieu — injorá Iaco.

Pe Iuliu lu-vedemu acum singuru ridicandu-i din balt'a, in care se tavaliau. Dup'o cerce-tare scurta se convinse, câ-su inca de mintuitu, si se si apucá si le sterse si legá inpuseturile ce le avea amendoi la spate aprópe de grumazu. Iaco injorá in continuu a supra loru.

Iuliu i asiediá pe iérb'a de sub unu pomu d'aprópe.

— Si acum sê mergemu! — dîse apoi Iuliu ostenitu.

Dar elu mai privi odata indereptu, in di-reptiunea unde vediu pe birjarulu Emilei, si tacêndu pareau a-i dîce ochii: Si acum vina! si acum du-i!

— Ha! Emilia! — eschiamà apoi tare — de scîi cine-su servii tei, atunci esti diavolu, nu angeru; déca inse nu scîi, atunci esti neferi-cita!

— Ah! dar nu sciu ce mi-dîce, câ scîi! — lu-mai audîmu.

Erà deja dupa mediulu noptii, candu zu-raitur'a trasurei, in care s'aflá ranitulu Valeriu, si amicii lui doi, intrerumpea tacerea mormen-tala a stradelor capitalei magiare, in care la nimicu nu esti mai usioru espusu, decâtu la fur-turi si omoruri.

IV. In redutu.

Dintr'o diua frumósa a tórnei, trecemu la o séra amusanta a carnevalului.

Redutul e unu edificiu pomposu si-o ade-verata decóre a capitalei magiare. In salónele sale elegante si colosale se dau balurile cele mai splendide.

Erà intr'o joia. Reuniunea femeiloru pes-tane arangiasse chiaru primulu balu mascatu din sesonulu presinte, care prin reputatiunea elup-tata in anii precedenti, promitea toturoru a fi si astu-anu celu mai elegantu si splendidu.

Si intru adeveru! Atâtu prin decoratiunea si iluminarea salónelor, câtu si prin numerozitate si eleganti'a publicului, reusî peste tóte asteptârile.

Priviti numai! acolo langa column'a aceea grandiósa a salei, acolo diarimu o facia deschi-sa, atragátoria. Fisionomi'a lui ni spune câ, e romanu! Da, e romanu, câ-ci romanulu se cu-nósce. Priviti-lu numai bine, ni e cunoscutu, e — Iuliu!

Sê lasâmu multîmea de ómeni straini, ne-amu pierde póte in ea numai, fara de a ne pe-trece încâtu-va, si sê ne apropiâmu de elu, si-asie ne intereséza multu, de multu nu l'am ve-diutu.

Cautati numai! ochii lui, ne conducu la dóue masce femeiesci. Cu nesatiu radiema pri-virea lui a supra acestoru fiintie atragátorie, cari prin frumosulu si interesantulu loru cos-tumu natiunalu, ni-represinta dóue grece in-cantátorie.

E o adeverata voluptate sê le contemplâmu; dar mai alesu un'a, care pare cea mai tinera, ni

atrage atentiunea. De sub larf'a ei de catifea lu-cescu:

„Ochii ei ca dóue stele

Candu e ceriulu luminos,

Séu ca dóue viorele

Intr'unu rugu verde tufosu!“

Ér trupsiorulu ei usioru invelitu si:

„Cam naltutiu si frumosielu

Pare-ti trasu printr'unu anelu!“

Óre nu-e ea? — se intrebà, acuma Iu-liu, si faci'a lui incepea a fi mai seriósa, si pri-iviá necurmatu, si cu interesu crescandu, chiaru si la cea mai mica miscare a loru.

D'odata i atrase atentiunea si unu domino, care s'apropià de frumósele grece, mai numai le sioptî órece secretu, unele cuvinte, si delocu apoi se si indepartà.

Iuliu lu-urmarì cu ochii. Abié facù acest'a câti-va pasi, se oprì inaintea unui altu domino; si sioptî si acestu'a óre-ceva, si trebuia sê-i siop-tésca ceva imbucuratoriu, câ-ci ochii lui stralu-ceau de indestulire.

— Si acestia óre nu-su ei? — se intrebà Iuliu acum rapede, si pareà câ-i tresarì intregu corpulu, ér ochii i schinteiau si faci'a i tremurá si pareà, câ devine palida.

— Dar delocu m'oiu convinge! — si-dîse in urma si se perdù intre multîme.

Dóra nici unu patrariu de óra nu trecù, si in acela-si locu, in acela-si punctu, de unde dis-parù Iuliu, vedemu ivindu-se unu alu treilea domino.

— Ceriule! dar acest'a cum resare aici?! — eschiamà indata inuimitu si tare acestu do-mino privindu lungu la unu june care s'aflá acum in societatea gratióselor grece.

Si vócea acestui domino ne tradéza pe mas-catululu Iuliu.

Persón'a a carui presintia lu-suprinse intr'-atât'a, ér amicululu seu — Valeriu. Decandu nu l'amu mai vediutu, elu s'a schimbatu, a slabitu multu, si faci'a i semená unei flori vestedîte. Dar nici ast'a nu i abstragea nimicu din este-riorulu lui placutu, ci o amanta esaltata inca lu-ar fi numitu d'unu — angeru patimi-toriu.

Iuliu érà ca impetrutu. Elu priviá inca si acum inuimitu la amicululu seu. Inainte numai cu pucine óre l'a parasitu pe acestu reconvales-centu, caruia inca nu-i érà permis a esî din chilia.

Mihaiu Cirlea.

(Va urmá.)

SALONU.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Susa (Itali'a) 30 septembrie. —

(Cea mai mare femeia italiana. — Scrisoarea lui Garibaldi. — Cei patru martiri. — Poetesa Laur'a Mancini. — Alte femei ilustre. — Dnisiór'a A. Tinné asasinata in Afric'a. — Salonulu „Familiei“ si Coconitiela. — Câte-va cuvinte câtra o „Coconitia de la sate.“)

Itali'a se mandresce cu o femeia démna de anticele spartane si matróna romane — dómna *Adelaid'a Cairoli*. Nobil'a veduva sacrificã patru din fiii sei pe altariulu independintiei patriei. In 11. sept. murì in Belgirate alu patruea fiu. Osamintele lui Giovanini (Ionia) se transportara in Pavi'a, si se immortalara in sepulcrulu familiei alaturea cu cenusi'a sacra a celoru trei frati martiri ai libertãtii Italiei. Itali'a intréga imbraca doliu. De pretutindenii se tramitu adrese de condorere si consolatiune distinsei mame si patriote.

Generalulu Garibaldi sub care luptara cei patru Cairoli, adresã urmatóri'a scrisóre deputatului Miceli, carele-i anunciase noulu doliu alu familiei Cairoli: „Intr'o dí — un'a din celea mai glorióse ale resculãrii nóstre — doi juni vinira la Villa Spinola manifestandu-si dorintii ardinte, de a plecã si ei la lupta gloriósa. Acei juni voira sê ascundia mamei — eroic'a loru decisiune. Indesiertu!

„Presimtiementulu mamescu gâci, câ fiii ei se voru aflã acolo unde se tratéza de a combate pentru caus'a fratiloru apesati. Nu s'a insielatu. Mamele italiene póte voru crede, câ aceea femeia aflandu-si copfii in minutulu candu erã sê plece la lupta a eruptu in lacrime, rogandu-i ca sê se rentórca. Nu. Ea nu i-a rogatu, nu a plansu aceã curagiósa femeia, ci cu surisulu seu angelicu díse: „Pré iubittii mei, pentru ce nu mi-ati datu de scire? V'am impedecatu eu candu-va de a alergã acolo, unde se bate pentru cei robiti? Mergeti — Ddieu ve binecuvinte!“ Asié vorbi aceea mama modelu. E bine, asta mama a ridicatu de pre campulu de onóre cadavrulu lui *Ernestu*, primulu mortu luptandu in contra lui Urbanu. Benedictu si Enricu, pe cari i-au imbratio-siatu la Villa Spinola erau primii la asaltulu Palermulu. Celu d'antãiu 10 ani portã o rana mortala, alu doilea ranitu in frunte conservã 7 ani o cicatrice démna a fi invidiata de toti cari preferescu onórea — vietiei. Si dupa 7 ani! — Candu italianii voru fi curatítu „Rom'a popiloru“ — se voru preumblã pre la cimiteriulu Vilei Gloria, unde sub ordinii lui Enricu s'a implinitu celu mai gloriósu episodulu alu epopéii nóstre, si unde *Enricu* si *Giovanini* cadiendu eroicesce — santificara dorerile celei mai mari mame.“

Itali'a plange o alta mórtã mare, pe poetesa Laur'a Oliv'a Mancini, mórtã in 17 juliu a. c. Emigrata napolitana, scriitória distinsa, poetesa celebra, traì 20 ani in esiliu.

Asta-di patri'a-mama se lauda cu unu frumosu nume de femei literate. Intre cari mai distinse sunt dn'a Siarlot'a *Ferrari* de Lodi, poetesa si maiéstra de musica, dn'a *Adelaide* Beccari, redactricea diariulu „la donna“ — „femei'a“; dómnele *Ida Veggezzi-Rusca* (fiic'a filoromanulu *Rusca*) si *Ratazzi*.

D. Bosio, consulu italianu in Tripoli fece cunoscutu societãtii geografice italiene, câ cutezatóri'a cale-

tória, domnisiór'a *Alesandrina Tinné*, fu asasinata de câtra arabi. Telegramulu datatu din Tripoli, 18 aug. a. c. suna asié: „Stafet'a sosita adi anuncia oficialminte asasinarea dnisiórei *Tinné* intre Mourzuk si Ghat de câtra Tuaregh-i.“ Dnisiór'a *Tinné* erã o pasionata cultivatória a geografiei, si mai alesu a botanicei. In 1863 acompaniata de mam'a sa si o escórta numerósa, cu unu micu vaporu caletori pe riurile Albu si alu Gazeleloru. Remase câte-va luni in Kulanda de unde, restabilita din o bóla grea, cercã sê intre in Fezzan cu scopu de a ajunge la laculu Ciat. Cine erã acést'a juna intrepida? Ó olandesa, careia averile numeróse i permiteau sê calatoréscã in Afric'a cu o escórta principéscã, asié încãtu arabii o numiau „Bent en Rey“ — fi'a regelui. — In 1-a martiu se aflã in Sokna. Caravan'a ei numerã 50 de ómeni, si 70 de cai. In aprile ajunse in Mourzuk, de unde cercã sê strabata mai departe, dar fu asasinata de câtra arabii tuaregh-iuni. Astfelu cadiu martira a sciintiei, si a acelei sante curiositãti, care ne impinge a cercã — cu ori ce pretiu — reslatítele membre ale genulu omnescu, ca urmele propriei nóstre familie, ca cuvintele ce ni descoperu destinulu nostru pre pamentu.

Am convenitu — desi, dorere! arare ori — cu o coconitia de la sate in Salonulu „Familiei.“ Mi-a parutu bine, câ in acestu salonu a intratu si o fica de a Evei. Unu salonu, in care nu se afla de câtu fii de alui Adamu — are unu aspectu monotonu, pucinu atragãtoriu. Presinti'a femeii lu-schimba ca prin farmecu. Eca pentru ce am salutatu cu o viua placere intrarea acelei stimabile coconitie. Speru câ va fi imitata. Curagiu, si inainte! In salonulu „Familiei“ nu veti da de nici unu periculu.

Amabil'a Coconitia de la sate sê binevoiesca a-mi permite o modesta observatiune. Sum siguru, câ-mi va acordã asta permisiune, pentru care io i presentezu respectuós'a mea multiamita. In conversatiunea dsale din 14/26 l. c. doresce emanciparea barbatiloru, dîcandu „cã ei sunt sclavi, de si se falescu a fi liberi. Femeile sunt mai libere decãtu barbatii, sê se emancipe barbatii insii, n'aiba grige de femei, câ-ci numai in casa ar fi sê domnésca — inse nici acolo nu sunt *stepani* ci *tirani*.“ — Adeveratu câ suntemu sclavii pasiuniloru nóstre. Dar déca *secsulu fôrte* e invinsu de pasiuni, cu atãtu mai multu va fi supusu *secsulu fragilu*, care intregu — intregutiu e numai simtiementu. — Dta voiesci ca barbatulu sê fia *stepanu*. Pentru Ddieu! dar atunci femeia cea libera a dtale, trebuie sê fia *róba*. Stepanulu nu are decãtu robi. Din contra, eu dorescu, çeru ca *barbatulu* sê fia *amiculu, fratele femeii sale*. Dta ni recomandi ca sê ne emancipãmu. E nobilu, frumosu, justu din partea dtale candu vini a aduce a minte barbatiloru, câ sunt sclavi. Dar este *detori'a* dtale ca sê ne propuni midilócele de salvare, ori o cale care ne va conduce in paradisulu libertãtii. Speru câ cu ocasiunea viitória te vei grabi a intrã in „Salonulu Familiei“ pentru ca sê me luminezi despre modulu emancipãrii barbatiloru, prin ce me vei indetora imensu.

Eu te salutu si ti dícu: la revedere gentil'a mea Coconitia!

I. C. Dragescu.

CE E NOU?

*** (*Societatea academica romana*) a tienutu siedintia sa publica domineca la $14\frac{1}{2}$ septemvre in sal'a cea mare a universitatii din Bucuresci, intocmai precum anunciasemu in numerulu trecut. La acesta serbatória nationala se adunã unu frumosu numeru de ascultatori — aru fi mersu inse si mai multi, de cumva din intimplare totu in acea di nu s'aru fi tienutu inca si alte doue festivitãti nationale, si a nume un'a impartirea medalioru la scõla de bele-arte, si alt'a espositiunea agricola si concursulu de pluguri. Cu tôte aceste inse, precum spuseramu, se adunã unu publicu atãtu de numerosu, încãtu si tribun'a dameloru inca erã plina de o frumõsa cununa. Numai ministrii escelara prin absintia loru; afara de dlu Cogalniceanu, membru alu Societãtii academice, — nu se presintã nici unulu, nici chiar ace'l'a alu instructiunii publice si alu cultului. Dar sã venimu la siedintia! Acest'a se deschise la 12 ore, de cãtra presedintele Academiei dlu I. Eliade Radulescu. Dintre membrii societãtii erau de fatia urmatorii: domnii A. T. Laurianu, M. Cogalniceanu, G. Baritiu, V. Babesiu, I. Hodosiu, N. Ionescu, A. Papiu Ilarianu, A. Romanu, G. Sionu, Massimu, Caragiani. Dupa deschiderea siedintiei secretariulu generalu, dlu A. T. Laurianu ceti reportulu seu despre activitatea societãtii in acest'a sesiune. Despre acest'a onorab. nostri cetitori sunt deja bineinformati prin desele nõstre publicatiuni, relative la lucrãrile societãtii din lunile aceste, pentru aceea vomu trece la discursuri. Splendõrea festivitãtii culminã negresitu in clasiculu discursu de receptiune a dlui A. Papiu Ilarianu, la care dlu Baritiu respunse cu o elocintia rara. Dlu Papiu vorbi despre marele nostru istoricu Georgiu Sincãi, nascutu la 1753 si mortu la 1816; descrie vieti'a acestuia cu coloru petrundatiõrie; infãtisã publiculu cu fidelitate martiriulu acestui mare romanu; depinse cu multa eruditie epoc'a in care traia si suferia cronicariulu nemoritoriu, carele presintandu-si rezultatulu osteneleloru sale unui censoru, acest'a i respunse „lucrarea merita foculu si autoriulu spendiuratori'a“, — si carele silitu de persecutatorii sei a amblã din locu in locu, si adese a se ascunde, caletoriã pe josu cu toiagulu in mana si portandu in spate-i desagii, cari contineau tõta lucrarea lui, vieti'a trecuta a unei natiuni intregi si viitõriele ei destinãri, — si in fine dlu Papiu vorbi despre scrierile lui Sincãi; aceste se urca la trei-dioci de volume. Unde sunt aceste lucrãri? Ele s'afunda tõte, si abiẽ la 1853 se gasesce si se publica o mica parte de cãtra fostulu Domnu alu Moldovei Grigorie Ghica. Una suta de ani deplini trecura, ni spune dlu Papiu, de la nascerea lui Sincãi si pana la publicarea acestei mici parti a operi sale. Si cealalte nu scimu inca unde sunt inmortentate. — Aplause frenetice si urãri entusiastice incununara acestu discursu, cari apoi se repetãra si dupa respunsulu dlui Baritiu. Entusiasmulu erã mare. „Romanulu“ vorbindu despre acest'a solenitate, dice: „O mare, frumõsa si binefacãtõria serbare avura dominec'a trecuta romanii din Bucuresci. Ori cãtu de ulcerata de desceptiuni ar fi fostu anim'a unui romanu, candu a intratu in sal'a Academiei, de siguru ea s'a vindecatu, audindu pe dnii Papiu Ilarianu si Baritiu, si a esitu iubindu si crediendu cu staruintia in destinãrile cele mari ale natiunii romane.“ Chiar si „Monitoriulu“ rigidu se entusiasmãza, si dice: „Fara tẽma, cã vomu fi acusat de esageratiune, sustienemu, cã dlu Papiu ni-a datu unu adevratu capu d'o-

pera, de arta si sciintia. Pentru antãi'a-õra publiculu a auditu unu discursu academicu atãtu de isbutitu. Dlu G. Baritiu a respunsu la discursulu dlui Papiu, prin cuvinte pline de simtiementu, sciintia si elocintia.“ Era diuariulu „Traianu“ dice aceste: „A descrie inspirat'a elocintia a ambiloru oratori in acest'a di de lumina, furata din atmosfer'a negurõsa a actualitãtii, ar fi a cantarã cu o mana grosolana nemarginitulu entusiasmu alu ascultatoriloru: peste potiintia. Lacrime de induosiare curgeau pe fetiele romaniloru: umbr'a divinului cersitoriu, cu desagi pe umeru, cu cronic'a in sacu, cu o natiune intr'o cãrpa, rateciã printre noi, stralucindu-i sdrentiele, ca tunic'a lui Cristu pe muntele Taboului.“

*** (*Sinodu la Blasiu.*) PrejSant'a Sa parintele metropolitu dr. Ioanu Vancea cu datulu de $13\frac{1}{2}$ septemvre a emis unu cerculariu cãtra preotii arehidiecesei sale, prin care i chiama la unu congressu diecesanu, care se va tienẽ la Blasiu in $9\frac{1}{2}$ optomvre a. c. In acestu sinodu, precum ni spune cerculariulu, se voru pertractã mai virtosu obiecte diecesane besericesci, si voru participã protopopii, si cãte unu preotu alesu din fia-care protopopiatu. Acestia au se infãtisã la Blasiu in $9\frac{1}{19}$ optomvre celu multu la doue ore dupa mediã-di, ca la trei ore fia-care sã pãta stã inaintea comisiunii verificãtõrie. Salutãmu cu bucuria acestu sinodu, sperandu, cã acest'a va pregati calea pentru sinodulu mestecatulu din preotii si civili, atãtu de multu doritu din tõte partile.

*** (*Monumentulu lui Marianu.*) Onorab. publicu cetitoriu va fi sciindu, cã inca inainte de ast'a cu mai multi ani s'a adunatu o suma considerabila pentru a se aredicã unu monumentu lui Marianu. Bani acestia se afla in manile vicariulu din Naseudu, cutare Moisflu. Acestu parinte Moisflu erã unu individuu prẽ neinsemnatu in publicitatea romana. Dara, sã vedeti, s'a facutu in fine si domni'a sa renumitu. Prin ce? Prin aceea, cã ori de cãte ori fu provocatu in diuarie sã faca socotela despre banii adunati pentru monumentulu lui Marianu, nici odata nu si-a implinitu acest'a detorintia, ma nici n'a respunsu, par' cã n'ar voi sã scia nimica de control'a publica. E bine, acuma unu corespundinte alu „Federatiunii“ provõca pe conationalii nostri de la Naseudu, ca pe fiitõri'a adunare generala a Asociatiunii transilvane, care se va tienẽ chiar la dinsi, sã gate si monumentulu lui Marianu, ca cu acea ocaziune sã se pãta aredicã cu tõta solenitatea. Salutãmu din adanculu animei nõstre acest'a idea fericita! Inse nu consimtõmu cu acea perere a corespundintelui, ca Naseudenii sã deie pace lui Moisflu, „cã mai mare dispretiu nu pãte fi pe dinsulu, decãtu candu insu-si constata, cã a sedusu publiculu.“ Noi nu voimu ca banii aceia sã se daruiesca lui Moisflu, pentru cã darurile se facu cersitoriloru si in genere õmeniloru lipsiti; acestu parinte Moisflu nu e unu cersitoriu, nici macaru lipsitu. Apoi unu omu de omenia, carele tiene la demnitatea si onõrea sa barbatẽsca, fire-ar dinsulu cãtu de scapatatu, nici nu pãte sã primẽsca asemenea pomẽna, sciindu prẽ bine, cã banii aceia s'au adunatu pentru unu scopu nationalu, er nu pentru ca sã se daruiesca lui din — sila. Intr'aceea apelãmu la simtiulu nationalu alu confratiloru nostri de la Naseudu, si i rogãmu sã faca tõte cele trebuinciose, pentru a se potẽ curmã acestu scandalu! I rogãmu inca odata cu tõta sinceritatea, sã ni procure fericirea, ca la viitõri'a adunare generala a Asociatiunii sã ne potemu adunã cu totii in giurulu monumentulu aredicatu in onõrea lui Marianu!

** (Ce-va despre „Transilvani'a.”) In adunarea generala de anu a Asociatiunii transilvane s'a vorbitu multu si despre organulu asociatiunii, intitulatu „Transilvani'a.” S'a dîsu acolo intre altele si aceea, cã procesele verbale ale Asociatiunii totu-de-una se publica prè tardîu in organulu ei. Insedaru! Ast'a si acuma se intimpla totu asié. Astadi primiramu numerulu din 1 optomvre alu „Transilvaniei”, — si fói'a acést'a numai acuma publica procesulu verbalu din diu'a prima a adunãrii generale. De atunce a trecut u luna si jumetate. De atãt'a timpu a avutu trebuintia fói'a Asociatiunii, ca sê póta publica unu procesu verbalu scrisu si autenticatu inca atunce a dóu'a dî. Noi — cele-lalte foi — amu terminatu de multu reporturile nòstre despre adunarea din Siomcut'a, amu si finitu polemîile cu foile straine, — si éta organulu Asociatiunii numai acuma peste o luna si jumetate vine sê ni spuna ce s'a intimplatu la Siomcut'a! Nu scimu cine e de vina in caus'a acést'a, — dar suntemu convinsi, cã onorab. redactiune a „Transilvaniei” nu e culpabila, — ea de siguru ar fi publicatu acestu actu de multu, de cumva i s'ar fi — tramisu.

** (Necrologu.) Onorabilulu nostru amicu si colaboratoriu, dlu dr. At. M. Marienescu a avutu in septeman'a trecuta o mare dorere familiara, morindu-i parintele seu Ionu M. Marienescu. Inmormentarea repausatului, carele a traitu 66 de ani, s'a intimplatu la Lipov'a in 29 septemvre. Mórtea acestui bunu cetatianu si romanu zelosu a umplutu de intristare animele totoror cunoscutiloru soi, — pentru aceea cortegiulu funebralu fu compusu din unu publicu numerosu. Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

** (Societatea de lectura) a junimii studiöse de la gimnasiulu din Blasiu cu intrarea in acestu anu scolasticu si-a inceputu de nou activitatea sa. Ne servimu de acést'a ocaziune, pentru a ne adresá cãtra tóte societãtîle de lectara a le junimii studiöse sê considere fói'a nòstra de organu alu lor, si sê ne insciintieze cãtu mai adese ori despre lucrãrile lor mai interesante. Totu odata anuciãmu, cã ori care societate de acést'a se va adresá la noi cu rogarea sê-i tramitemu fói'a gratisu, — vomu face acést'a cu tóta placerea.

** (Hymen.) Dlu Ioanu Alutanu, teologu absolutu de Blasiu a pasîtu la cununia in 3 optomvre cu amabil'a domnisiór'a Agneta Lazaru, fic'a parintelui protopopu din San'-Iacobulu de campia. Fericirea sê-i insociésca totu-de-una!

** (Hymen.) Dlu Grigoriu Puscariu, teologu absolutu de Ghierl'a si actuaru in oficiulu diecesanuu, in diu'a de Santa-Maria mica, adeca in 20 septemvre si-a incredintiatu de ffitóri'a-i sociá pe frumós'a domnisióra Ludovic'a Popu, fic'a parintelui preotu din Garbeulu unghurescu. Dorimu parchiei june fericire deplina!

Literatura si arte.

** (Teatrulu natiunalu de la Bucuresci) inca nu s'a deschisu. Camer'a a redusu subventiunea la o suma prè moderata, si din caus'a acést'a comitetulu a datu de mari pedice intru angagiarea actoriloru . . . séu mai bine a artistiloru, cã-ci in Romani'a nu gasesei nici unu actoru, acolo toti sunt artisti. Sperãmu inse, cã diferintiele se voru complaná cãtu mai curendu, si Thali'a romana éراسi va innaltia vócea sa in capitala Romaniei. Dorinti'a nòstra este numai atãt'a, sê faca a se representá cãtu mai multe piese originale.

** (De la Galati) primiramu o mica brosiura intitulata: „Armele si calitãtîle romaniloru apretiuite de straini”, — discursu a supra tragerii la semnu de G. Mihailescu. Amu cetitu cu multa placere acestu discursu scrisu cu multu spiritu si cu o profunda eruditiune despre cestiunea de mare importantia, adeca despre artea militaria la romani. Discursulu i succede o poesía despre tragorea la semnu.

** (Au esítu de sub tipariu) — inse nu le-amu vediutu: Principiulu unitãtii in istoria, discursu rostitu la universitatea din Iasi de A. Vizanti, — Studii critice a supra instructiunii publice de la espositiunea universala din Paris, urmata de o dare de séma a supra espositiunii de bele arte din Madridu, de A. Vizanti, — Discursulu dlui A. Vizanti la inaugurarea cursulu seu de literatur'a romana de la facultatea de litere din Iasi.

Din strainetate.

△ (Unu sculptor.) Cine a amblatu in Parisu si cine a cercetatu museiele de acolo, de siguru a auditu ceva despre renumitulu sculptor Dantan. Pe dinsulu totu Parisulu l'a cunoscutu, nu pentru cã a fostu avutu, ci din sculpturile lui artificióse. Elu a facutu mai multu de o mia de buste din marmure si gipsu. Nu este unu omu mare, acarui imagine sê nu fa eternisata de Dantan. Acestu artistu a escelatu in cioplirea bustelor celor schimosite. Are dinsulu unu opu eselintu, ce represinta pe Fr. Listu la pianu. Acestu opu are o istorióra. Anume dupa ce artistulu Dantan ar fi tramisu opulu seu lui Listu, acést'a aflandu-lu prè uritu, se manã si la-dadu portariulu de la cas'a unde locuia. Dantan si-a resbunatu pentru acést'a despretiuire in urmatoriulu modu: a cioplitu o peruca gigantica si la peruca dóue pitiorutie subtîrele si lunguretie, dar in acést'a caricatura ori cine poté cunósee pe Listu. — O data unu deputatu s'a rogatu de dinsulu sê-i permita a poté fi in sal'a lui de lucratu, si sê se póta uitá la elu candu lucra. — „E bine domnulu meu — díse Dantan cãtra deputatu — acést'a se face asié: luãmu o bucata de materia, acea o framentãmu bine, vedi asié . . . apoi o mai tocimimu pucintelu si este gatã.” — „Dómne santel!” „Ce felu? Acest'a e capulu meu!” esclamá cu mirare deputatulu. Artistulu in câte-va minute l'a eternisatu. Artist'a Malibran de multe ori se totu rogá de Dantan, ca sê-o eterniseze si pre dins'a, dar in caricatura. Dantan nu a voit sê i implinésca dorinti'a, inse nu mai scapá de dins'a, pentru acea intr'o dî a caricat'o, si elu in persona i-a dusu caricatur'a si i-a predat'o candu érá chiar pe scena. Malibran s'a uitatu la caricatura si se siliá a suride, dar in fine a eruptu in lacrimi. Trasurile artei erau nimerite de minune, si totusi asié erau de caricate, cãtu érá imposibilu a nu ride de ea. Dantan a promis, cã nu va mai caricá artiste, ca sê nu le supere, apoi a sdrobitu acestu bustu. Inca una despre Dantan. Intr'o dî l'a cercetatu unu amicu a lui. „Uita-te numai bine la aceste buze diforme — díse Dantan amicului, aretandu pe unu bustu cu esterioru respingatoriu, ple-siu si de totu diformu — privesce la acést'a frunte de hotiu, peste totu la acést'a fatia prósta si dura, de pe care se oglinda o salbatacía, o pasiune infernala.” — „Cine e acestu monstru — întrebá amiculu seu — dóra e atare ucigatoriu judecatu la mórte?” „Ba nu — respunse sculptorulu suridiendu — acést'a sum eu, acést'a e facutu dupa natura.” Amiculu seu s'a apropiatu mai

tare de bustu si intru adeveru s'a convinsu, câ sunt trasurele lui Dantan.

△ (*Charles Maurice*.) asié se numesce unu scriitoriu betranu, (87 de ani) care a repausatu in lun'a trecuta la Paris. Pe dinsulu lu-cunosceau multi din scrierile sale. Elu érá fiulu unui negociatoriu de ornamente din Palais-royal cu numele Desembes, si membru criticatoriu a pieselor teatrale. Elu a scrisu mai multe piese, dintre cari optu-spre-diece s'au si jucat la diferite teatre, dar mai de insemnatu e, câ de la anulu 1818 pana la anu 1848 elu singuru si-a scrisu fói'a. Candu a fostu de siette-dieci si patru de ani a edatu dóue volume de anecdote din viéti'a artistiloru. La anulu 1815 érá secretariu la Guizot; in fine a pasítu pe carier'a jurnalistica si a lucratu la diuarele „*Mercur de France*“ si „*Gazete de France*“ s. a. O data a criticatu pe tinerulu Dumas, care pe atunci érá de 18 ani. Dumas infocatu, a tramisu la dinsulu unu adjutantu ca sê-lu chiamo la duelu. Maurice a respunsu tramisului in terminii urmatori: „Domnulu meu! Eu nu me potu duelá cu amiculu dtale, nu pentru câ me temu, câ-ci am avutu ocaziune a me mai bate inca cu dóue-dieci si trei de inisi si totu-de una am invinsu; ci nu voiescu sê-i facu necasu. Nu me potu duelá cu dinsulu si pentru aceea, pentru câ déca voiu fi invingatoriu, lumea va díce câ sum Erodotu, care ucide copii; érá déca elu va invinga, atunci elu o perduto, pentru câ nime nu-i va criticá opurile lui temendu-se de asemene sórte. Spuneti aceste lui Dumas, si déca flacar'a lui nu se va stinge — bucosu voiu duelá.“ Dar flacar'a s'a stinsu si duelulu a ramasu.

△ (*Testamentulu unui Englesu*.) Unu Englesu dílele trecutu a lasatu urmatoriulu testamentu: Déca s'a intemplá sê moriu, imbracati-me in vestmintulu meu de flanelu, busunarele de la pantalonii sê-mi fie cosute, nu cum-va sê me infatiosesu inaintea celui mai dreptu judecatoriu cu manile in busunari. Sciu pré bine, câ soci'a mea este fórte avara, pentru acea dara nu faceti nici o ceremonia la inmormentarea mea; cadavrulu meu sê se asiedie intr'unu sicriu necoloratu, séu déca ve place, intr'unu sicriu de bani inse golu, acolo sciu câ voiu poté sê inchiepu, dar nu uitati am pune pe capu caciula cea lunga de dormitu, câ-ci sciu siguru, câ fara ea voiu capetá guturariu. De câte ori am mersu pe drumu mai indelungatu fara de asta caciula, totu-de-un'a m'am bolnavitu.

△ (*Despre scriitorii din Franci'a*.) Unu diariu de Parisu scrie urmatoriile: Colibele scriitoriloru incepu a se preface, a se inaltá in palate. Dintre scriitorii din Franci'a urmatorii au palate: Sardou are in Marly, jurnalistulu Villemessant are palatu in Seineport, Duvernois in Embrun; érá Arsenen Houssaye in Bruyeres. Acestu din urma s'a esprimatú dícandu: câ casuti'a lui nu sémena a fi palatu delocu, in tocmai cum nu sémena „treptele uriasie“ ale Venetieniloru, cari sunt forte anguste, cu treptele cele mari din alte locuri.

△ (*Omorulu de la Pantin*.) Dupa scirile mai próspete, nu mai e nici o dubietate, câ Traupmann a fostu ucigatoriulu familiei lui Kinck, despre care amintiramu in numerulu trecutu. Diariiele scriu, câ s'a mai aflatu unu cadavru in camp'i'a Pantinu si acela e a lui Gustavu, pre care lu-suspicionau de omoru de muma si frati. Dupa cum spunu medicii elu inca fu ucisu in diu'a aceea, candu s'au ucisu mum'a cu cinci copii ai sei. Lun'a trecuta la 27 Traupman fu dusu, fara de a presupune elu, langa cadavrulu lui Gustavu. La intrebarea, câ cu-

nósce pe celu mortu, respunse, câ acela e Gustavu, inse la a dóu'a intrebare câ, dinsulu l'a ucisu? a respunsu cu „nu.“ Fati'a lui nu s'a schimbatu de locu la vederea cadavrului. Totu in diu'a memorata, dupa marturisirile lui érá au sapatu acolo unde affara cele siette cadavre, si dupa o cercare de o diumetate de óra, affara inca unu cadavru. — Cadavrulu betranului Kinck inca nu s'a aflatu. — Dupa unu diariu de Paris mai avemu sê impartesímu urmatoriile: Tat'a lui Traupman a adresatu o epistola câtra fiulu seu, in care lu-róga, sê-si marturisesca crim'a si sê spuna pre consociei sei. Dupa cum se vorbesce Traupman a si marturisu, câ pe Kinck (betranulu) l'a ucisu intre Brusela si Guebviller, si dupa ce nu ar fi aflatu la dinsulu banii cei multi ce i pareá lui, câ sunt la dinsulu, numai atunci a insielatu famili'a Kinck la Paris. S'a latítu faim'a, de dupa care cadavrulu aflatu langa Cerney ar fi a betranului Kinck, inse acést'a faima e nebasata. — Cei ucisi fura asiediati in siette sicrie si transportati la Turcoin, unde rudeniile facura o inmormentare câtu se póte de frumósa. Noutatea cea mai importanta relativu la acestu omoru e, câ si tat'a lui Traupman e pusu sub cercetare. Unu frate a lui Traupman (Edmund) care érá in servitiu la marina, audíndu de grósnic'a fapta a fratelui seu, asié s'a intristatu, încátu a cadiutu la patu, in fine fu transportatu in spítalu. — Ucigatoriulu e resolutu. Nu respunde nici la o intrebare, numai ochii si-inholba spre jude. — Dinsulu nu crede, câ lu-voru judecá la mórte si s'a esprimatú, câ are sperantia a siedé vre-o dóue-dieci de ani la inchisóre si apoi va scapá.

△ (*Locuitorii din sóre*.) Unu diariu de Paris scrie urmatoriile: Lucru curiosu! Dlu Ainslie din Americ'a, a descoperitu, câ in sóre inca locuiescu ómeni. Dílele trecute s'a fotografatu sórele, si fotografi'a a scrutat'o prin unu microscopiu mare si a venitu la acea cunosointia, câ in sóre locuiescu ómeni, si inca de ambele secse ca pre pamentulu nostru. „Se pareá — díce americanulu — câ ómenii locuitori in sóre (cari sunt asié de frumosi ca angerii) se invirteau pe langa ceva masína. De siguru si dinsii s'au uitatu prin atare microscopiu — la locuitorii de pre pamentu.“ Diariulu amintitu e de parere, câ acestu „Visu“ ar fi unu objectu interesantu pentru — academi'a din Paris, unde nu mai au despre ce a desbate.

△ (*Imperatulul Rusiei*) inca e morbosu fórte, inse morbulu lui nu face asié mare impresiune ca a lui Napoleonu, pentru câ dupa Alesandrulu alu II nu urméza altulu decâtu Alesandrulu alu III.... Ambii domnitori patimescu numai pentru aceea, câ-ci sacrificara pré multu pe altariulu dieiloru mitologici. Imperatulul Rusiei si adi mai iubesco Bacanalele. De câte-ori e atare banchetu: Majestatea sa totu-de-una „se recesce.“ In Rusi'a sciu deja ce insémna acesti termini tehnici.

△ (*In Constantinopolu*) se facu mari pregatiri pentru primirea imperatesei Eugeni'a. Imperatés'a Franciei va merge pana la Bosporu, érá in diu'a candu va sosí in Constantinopolu se voru arangiá mai multe bancheturi.

Felurite.

△ (*Cursu de velocipede*.) Onorabili nostri cetitori de siguru voru fi audítu si cetitu deja de nóu'a inventiune, de velocipedu. Acestu instrumentu e construitu din dóue róte, si numai dupa ce te sui pe elu, face serviciulu de calaria. Pana candu stapanulu nu a incalcatu velocipedulu, pana atunci acést'a nu e nici

de o trebuință. Inse după aceea! Alérga cu repediune pe dealu si vale — pana ce stapanulu mai pôte a resuflá. Atunci, se întielege, cá si suflarea calariei înceta si nu se misca de unde lu-punu, pana nu-lu ducu de acolo (de nu altu cum) — pe spate. — Cu tóte aceste multi ómeni sunt cu recunoscintia cátra nóu'a inventiune si li place de dins'a din mai multe puncte de vedere. — Velocipedulu face venitu bunu fabriceloru de panura, dar mai multu croitoriloru, cá-ci precum la tóte gimnasticele asié si aice vestmintele se rumpu fórtie iute, — apoi velocipedistii nu mai joiescu a plati datoriele la croitori. De multe ori velocipedistulu, cugetandu cá face comotiune, se recesece si capeta unu morbu — apoi au ce vindecá medicii. — Candu a sunatu scirea in betran'a Europ'a, cá colo departe peste Oceanu in lumea nóua s'a inventatu o calaria nóua, care de si e facutu din lemnu feru si curele, totusi face servitiulu unei calarie; atunci o parte nu a crediutu, éra alta parte ridea, batendu-si jocu de celu cê cutezá a partini esistinti'a velocipedului. Candu inse velocipedulu a trecutu oceanulu, adusu de unu gentleman din Chichago in Londr'a, si acolo a trecutu cu repediune dintr'o strada din alta, atunci numai a crediutu lumea vechia, cá nu e scornitura. In diu'a acea si-a eluptatu renumele seu. — De atunci s'a latitu in tóte tierile Europei si se întielege de sine cá si la noi. Mai alesu in orasiere mari, acum se potu vedé multe. Ilustratiunea ce avemu onóre a presintá in numerulu de adi, ni presinta cursulu de velocipede in Fontainebleau.

= (*Betranii.*) Camoux Hanibal, care a traitu 121 de ani, a fostu in viétu a-lui întréga beutoriulu celu mai mare si numai carnurile cele mai grase i placeau. Chirurgulu Palotiman, a traitu 140 de ani, in tóta diu'a se imbetá, si in prediu'a mortii sale i-a reusitu o operatiune dintre cele mai grele; dómn'a Obst, care si-petrecuse 155 de primaveri, golea in tóta diu'a dóue sticle de rachiu. Asié dara beatorii traiescu tare multu. Spicer Eleonor'a a vietuitu 121 de ani si nici n'a gustatu beuturile spirituóse. Grandez numerá 126 de ani, si vinu de felu n'a beutu. Effingham Iean a repausatu in etátea de 144 de ani si beuturile spirituóse mai cá nu le-a cunoscutu. Asié dara si aceia carii nu beu traiescu multu. Guiquard Danielu a locuitu 123 de ani intr'o cuina subterana. Drahakenberg inca in anulu 146 a vietii sale a fostu selavu la unu crudelu domnu americanu. Ioanu Laffite din tineretie-i pana in anulu din urma a vietii sale, 136, s'a scaldatu in tóta diu'a de câte dóue-trei ori, vér'a si érn'a, in apa rece. Causeur I. de 137 de ani, bea cu cup'a laptele. Utegro I. mancá numai faina de malaiu si curechiu, si a traitu 146 de ani. Tom'a Parr a traitu 152 de ani si in vèrst'a-i de 101 de ani s'a casatoritu c'o féta tinera de la care i-a remasu si-unu copil. Petru Zortan in viétu a întréga s'a nutritu numai cu pane, untu, branza si lapte, si a traitu 185 de ani. — Se pôte díce dara, cá decisivu nu se pôte aretá modulu de viétia, prin care s'ajungi la betranetiele mai inaintate.

= (*Plat'a caléului*) érá mai de demultu in Darmstadt in urmatoriulu modu satorita: 24 fl. pentru arderea in oleu a unui criminalu; 15 fl. 30 cr. pentru taiarea in patru a unui omu; 10 fl. pentr'o decapitare; 5 fl. pentru farémarea in róte; 18 fl. pentru despicarea omului in patru; 10 fl. pentru o acatiare; 14 fl. pentru

arderea unei hórcé; 5 fl. pentru dearderea spendiuratórei pe spatele, fruntea seu obradiulu condamnatului; 5 fl. pentru taiarea nasului séu urechiloru óre cui-va. In seclulu presinte ne aparú aceste mai numai povesti, si fia multiamita spiritului tempului d'acum, cá omulu a invetiatu odata cá e omu, ca si toti d'aprópelui seu.

Gâcitura de siacu

de Ioanu Ponoreanu.

Si	com-	mió-	ta-	da-	ti-	tu	vo-
ni-	tris-	ta;	pa-	ra,	re	o	mi-
cea	c'a-	re	s'a-ti	me-	ne	ru	ve-
de'n-	a-	tun-	men-	tur-	di	mu	de
de	doi	mó-	ó-	ti-	reu.	tre	rá
Fru-	du	cre-	a	por-	bu-	cu	de
nu.	câ	ta	meu	Si	su-	vr'o	tu-
Can-	Si	o-	eu	da-	lu	G.	feru

Se pôte deslegá după saritur'a calului.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 36.

Candu me vedu incungiurata
De ai Romei bravi copii,
Indeplinu sum incantata,
Câ-ci straina nu potu fi!
Dica-ori cine cá-su straina
Ici in dulce tiér'a mea,
Eu voiu spune ca romana
C'asta tiéra e a mea!

I. Grozescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnelle si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Iulian'a Petri, Mari'a Mircu, Ecatarin'a Ciosescu, Susan'a Ciple, Elisabet'a Olteanu, Amali'a Lupanu; si tle la domnii Georgiu Marcescu, Vasiliu Olariu, Radu Popea, Grigoriu Rosiu, Alesandru Frumosu, Ilie Sporea, Petru Sporea, Constantinu Ungurénu, Ioane Selagianu.

Post'a Redactiunii.

Diui I. O. Cu numerii ceruti nu potemu servi, — posesiile nu se traducen in prósa.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Plat'a Pesciloru, Nr. 9.